
A Debreceni Egyetem Magyar Emlékezhelyek Kutatócsoportjának záró beszámolója
***A nemzeti és vallási emlékezet helyei a kora újkori és újkori Magyarországon* című,**
K 112.335 számú, 2015. február 1-től 2019. január 31-ig futó projektről
(kutatásvezető: Fazakas Gergely Tamás, intézetigazgató egyetemi docens,
DE BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet)

I. Általános összefoglaló

Az irodalom- és művelődéstörténész, kultúratudós, illetve történész képviselőkből álló Magyar Emlékezhelyek Kutatócsoportunk a projekt futamideje alatt elsősorban azt mutatta meg, hogy milyen jelentős hozadéka, nemzetközileg érvényes távlatai vannak az emlékeztörténet, a memorializáció korszakokat átívelő feldolgozásának. Nemcsak a pályázatban és a szerződésben vállaltakat tudtuk teljesíteni, hanem annál többet: mind a szakmai és módszertani eredményeket, mind pedig a disszemináció sokféle jellegét tekintve. Ez a kutatócsoport tagjainak aktivitásán túl annak is köszönhető, hogy engedélyt kaptunk az NKFIH/OTKA Kollégiumtól a futamidő egy évvel történő meghosszabbítására.

2015-től, az OTKA projektünk kezdetétől, illetve már a megelőző időszakban (a pályázatírás során, sőt már a Magyar Emlékezhelyek Kutatócsoport 2010-es megalakulásától fogva) arra törekedtünk, hogy tagjaink úgy végezzék a különböző korszakokra vonatkozó saját emlékeztörténeti kutatásaikat, hogy képesek legyenek valamiféle egységes szemlélet, módszertan és értelmezési struktúra szerint is haladni. Ennek kialakítását a korábbi külföldi kutatások mintái mellett éppen egymás eltérő tárgyú kutatásainak inspiráló példái tették lehetővé.

1.) Fontos célunk volt, hogy a korszakokon átívelő, longitudinális kutatás eredményeit a kutatócsoportunk tagjai által szervezett külföldi és hazai, magyar és idegen nyelvű tudományos konferenciákon és workshopokon (**13**), tudományos előadásokban (**29**), közösen szerkesztett tanulmánykötetekben és tematikus folyóiratszámokban (**13**), valamint számos további, más fórumokon megjelent tudományos publikációban mutassuk be.

2.) A pályázati futamidő alatt mind a **4** tanév (2015/2016, 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019) őszi félévében meghirdetett közös egyetemi kurzusunkon, illetve a tudománynépszerűsítő alkalmakon (**7** népszerűsítő előadás, valamint további ismeretterjesztő tevékenység **2** egyéb területen) szintén egységes szemléletet tegyünk láthatóvá a hallgatói és a még tágabb érdeklődő közönség számára.

3.) Közös műhelymunkák során dolgoztunk egy átfogó magyar emlékezhely-rendszeren, illetve annak nyomtatott és elektronikus megjelenítésén.

Az eredetileg három éves pályázati ciklusunk hosszabbítására engedélyt kaptunk az NKFIH Kollégiumtól, az utolsó évben (2018. februártól 2019. januárig) ennek megfelelően végeztük el a hátralévő feladatokat. Az utolsó év eredményeinek felsorolása a III. fejezet minden alpontjában dátum szerint elkülönítve látható, ezért jelen beszámoló egyszerre az utolsó év számadásának is tekintendő.

Abban bízunk, hogy az elmúlt évek kutatásai nem egyszerűen felhívták a figyelmet egy Magyarországon korábban kevésbé figyelembe vett összefüggésrendszerre és tudományos megközelítési módra, hanem eredményeink ahhoz is hozzá tudnak járulni, hogy egyrészt a hazai kutatások a nemzetközi viszonyrendszerben legyenek értelmezhetőek, másrészt pedig az egyetemi hallgatóság és szélesebb körben az érdeklődők számára is ismereteket adjanak.

II. A kutatás eredményei hazai és nemzetközi távlatban

A pályázati projekt során az volt a célunk, hogy egy olyan megközelítésmódot alakítsunk ki, amely egyszerre próbál tudományos rendszerezést és népszerűsítő feladatot is vállalni, kiegészítve és finomítva egyrészt az ún. *public history*-t, másrészt az állami befolyású emlékezetpolitikát. Alaposan figyelembe vettük a korábbi, nemzetközi (francia, német, olasz, holland), országonként részben eltérő, illetve egy országon belül is akár több kutatócsoporthoz kötődően elindított emlékezhely-kutatásokat, azokat részben adaptáltuk, részben módosítottuk.

A Magyar Emlékezhelyek elméleti alapjai megfogalmazásának, illetve rendszerezésének viszonylagos megkésettsége a nemzetközi projektekhez képest abban segíthet, hogy a külföldi gyakorlatok összehasonlításának köszönhető nagyobb rálátással, illetve erősebb kritikai attitűddel alakíthatjuk ki a saját praxisunkat. A nemzetközi kutatásokhoz hasonló módon az identitáskérdések vizsgálata felé mozdítottuk el az emlékezetkutatást, ahogyan a kollektív trauma, a sztereotípiák és az önszemlélet kérdését is vizsgálendő területnek tekintettük. Alaposan figyelembe vettük nemcsak a kultusztörténetet, hanem egy-egy emlékezhely irodalmi és képzőművészeti reprezentációit, illetve térhasználati kérdéseit. Valamint azt, hogy az egyes emlékezhelyek reflektáltsági szintje eltérő a hagyományban, hiszen az emlékezetpolitika sokféle változatban hat és hatott az elmúlt évszázadokban a memorializációra és a felejtésre, így minden emlékezhely esetében koronként változó a (politikai, egyházi, lokális) hatalomtól való függés mértéke.

Fontos célnak tekintettük az ellenemlékezetek (társadalmi, etnikai, nyelvi, nemi stb. kisebbségek emlékezte) vizsgálatát, a kontrasztív emlékezetek, a dialogikus emlékezet, a nemzeti-nemzetiségi, ill. felekezeti feszültség megjelenítését, de jelen pályázati ciklus alatt ezek kielégítő feltárása még nem történt meg. (Egyébként e szempontot hiányolják a kritikusok számos fontos nemzetközi projektből, például: *Deutsche Erinnerungsorte*, a *Schweitzer Erinnerungsorte* és az *I luoghi della memoria*.)

Egyszerre próbáltunk hálózatos és hierarchikus emlékezhely-struktúrát létrehozni. A kidolgozás és előkészítés lépései szempontjából nem is annyira a Pierre Nora-féle francia, hanem elsősorban a *Deutsche Erinnerungsorte* projektet vettük figyelembe, amelyet Hagen Schultze 1996-ban kezdeményezett, a koncepciót a berlini Freie Universität szemináriumain hat féleven keresztül dolgozták ki, a munka 2001-ben jelent meg. Ellenpélda lehet az olasz *I luoghi della memoria* projekt, amelynek nincs igazán módszertani, elméleti alapja, nincs egységes szemlélete, és ezért sok kritikát is kapott. Az emlékezhelyek rendszerének újragondolása során a magyarországi előzmények közül a kutatócsoportunk korábbi alapítója, S. Varga Pál 2010–2012 között kidolgozott elméleti alapvetését és emlékezhely-struktúráját, valamint a *Nemzeti emlékezhelyek* c. 2012-ben megjelent kötet szociálpszichológiai kutatásainak elemeit, korábról pedig Hofer Tamás rendszerét (az általa koncipiált néprajzi kiállítást és tanulmánykötetet a magyar emlékezhelyekről) vettük figyelembe.

III. A kutatás konkrét eredményei

1.) Tudományos publikációk a projekt keretében magyar, német és angol nyelven

Az OTKA által támogatott fő kutatási programunk keretében kutatócsoportunk tagjai számos önálló könyvet jelentettek meg, illetve szaklektorált köteteket és tematikus folyóiratszámokat szerkesztettek, melyekben szaktanulmányokat publikáltunk. (Kutatócsoportunk tagjainak egyéb – folyóiratokban, illetve mások által, más tudományos műhelyekben összeállított kötetekben megjelent – tanulmányait most nem említjük, ezeket a Publikációs jegyzékben soroljuk fel.)

1. Kutatásaink tudományos közzétételének legfontosabb fóruma a *Loci Memoriae Hungaricae* (a továbbiakban: LMH) háromnyelvű (magyar, német, angol) könyvsorozatunk volt. A tagjaink sorozatszerkesztői gondozásában (Fazakas Gergely, Száraz Orsolya, Takács Miklós, S. Varga Pál), illetve kötetszerkesztői, szerzői és lektori közreműködésével jelen pályázati ciklusban hét kötet készült el 2015 és 2019 között.

1. *Erinnerungsorte im Spannungsfeld unterschiedlicher Gedächtnisse. Am Beispiel von Galeerensklaventum und 1848*, hg. Miklós Takács, Pál S. Varga, Karl Katschthaler, 2017 (LMH, 4).
2. *Németalföld emlékei Magyarországon: Magyar–holland kapcsolatok*, szerk. Fazakas Gergely, Takács Miklós, Bárány Attila, Pusztai Gábor, 2017 (LMH, 5).
3. O. Réti Zsófia, *Nekiünk nyolcvan: közelítések a nyolcvanas évek magyar kulturális emlékezetéhez (korabeli stratégiák, populáris mítoszok és ezek utóélete)*, 2018 (LMH, 6).
4. *A reformáció emlékezete: Protestáns és katolikus értelmezések a 16–18. században*, főszerk. Száraz Orsolya, szerk. Fazakas Gergely, Imre Mihály, 2018 (LMH, 7).
5. *The (Web)Sites of Memory: Cultural Heritage in the Digital Age*, ed. by Donald E. Morse, Zsófia O. Réti, Miklós Takács, 2018 (LMH, 8).
6. *Városi identitás és a kulturális emlékezet rétegei a kora újkortól napjainkig: A „debreceniség” mintázatai és párhuzamai*, főszerk. Fazakas Gergely Tamás, szerk. Bódi Katalin, Lapis József, 2019, megj. alatt (LMH, 9).
7. Fazakas Gergely Tamás, *Az emlékezés és a kegyesség nyelvhasználata (Tanulmányok a kora újkori református irodalom-, művelődés- és egyháztörténetről)*, 2019, megj. alatt (LMH, 10).

2. Az elmúlt bő három éves kutatási ciklusunk egyik legfontosabb hozadéka, hogy kutatócsoportunk tagjai (néhány további kollégával kiegészülve) egy olyan összegző kötetet írtak, amely nemcsak tudományos színvonalon foglalja össze az elmúlt három év kutatásait, valamint mások vonatkozó kutatási eredményeit, hanem a tudománynépszerűsítésben, egyetemi oktatásban is kiválóan használható:

8. *Magyar emlékezhelyek: A nemzeti és a lokális emlékezet kérdései*, szerk. Fazakas Gergely Tamás, Száraz Orsolya, Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2019 (Debreceni Irodalom- és Kultúratudományi Tananyagok, 2.).

A kötet az *Emlékezhelyek* című, a pályázati ciklus alatt rendszeresen meghirdetett egyetemi kurzusunk tapasztalatai nyomán készült, a pályázati ciklus lezárulta után kezdődő 2019/2020-as tanévben kötelező olvasmányként fog szerepelni a hallgatók számára összeállított curriculumban.

3. A fő kutatási témánkat feldolgozó további kötetek (tematikus folyóiratszámok és monográfiák) a kutatócsoport tagjainak gondozásában:

9. *Emlékezet és irodalom: Kemény Zsigmond 1814/2014*, szerk. Bényei Péter, Gönczy Monika, S. Varga Pál (Studia Litteraria, 2014/3–4 [2015])
10. *Az első világháború emlékezete*, szerk. Takács Miklós, Rácz István (Studia Litteraria, 2015/3–4)
11. *A kulturális emlékezet mintázatai*, szerk. Bényei Péter, Száraz Orsolya (Studia Litteraria, 2018/3–4)
12. Bényei Péter, *Emlékezésalakzatok és lélektani reprezentáció a Jókai-prózában*, Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2018.
13. Takács Miklós, *Sebek és szavak – Traumakultúra, traumairodalom*, Budapest, Kalligram, 2018.

A publikációink mind nyílt hozzáférésűek, a Publikációs lista linkjeire kattintva elérhetőek. A 6., 7., 8. és a 13. tételhez való hozzáférésen 2020-ig moratórium van, a bírálók számára addig innen elérhetőek:

<http://deba.unideb.hu/deba/emlekezhely/konyvek.php>

felhasználónév: emlekezhely

jelszó: jrOljpHGh92IIBBY

2.) A Magyar Emlékezhelyek Kutatócsoport által a projekt keretében szervezett magyar, német és angol nyelvű tudományos konferenciák és workshopok

2015. február 1. – 2016. január 31.

1. *Erinnerungsorte im Spannungsfeld unterschiedlicher Gedächtnisse: Galeerensklaverei und 1848* (Debrecen University Symposium önálló szekciója a Magyar Emlékezhelyek kutatócsoport szervezésében), 2014. október 8. (A pályázat elnyerését követően, de még az OTKA-ciklus megkezdése előtt valósult meg.)
2. *A színház mint emlékezhely* workshop a Magyar Emlékezhelyek kutatócsoport szervezésében (meghívott előadó: Pintér Márta Zsuzsanna), Debreceni Egyetem, 2015. május 12.
3. *(Web)Sites of Memory: Cultural heritage in the digital age*, tudományos konferencia, a Magyar Emlékezhelyek kutatócsoport és a Jyväskylä-i Egyetem Department of Art and Culture Studies szervezésében, Debreceni Egyetem, 2015. május 28–29.
4. *Németalföld emléke Magyarországon – Magyar-németalföldi találkozási pontok*, konferencia a Magyar Emlékezhelyek Kutatócsoport, a Debreceni Egyetem Néderlandisztika Tanszék és a Történelmi Intézet szervezésében, Debreceni Egyetem, 2015. november 6.
5. *A nyolcvanas évek emlékezési stratégiái*, workshop a Magyar Emlékezhelyek kutatócsoport szervezésében (előadó: Réti Zsófia), Debreceni Egyetem, 2015. december 15.

2016. február 1. – 2017. január 31.

6. *A németországi emlékezhely-kutatások eredményei és alkalmazási lehetőségei*, workshop a Magyar Emlékezhelyek Kutatócsoport szervezésében, Debreceni Egyetem, 2016. május 06.
7. *A magyar emlékezhelyek rendszere és értelmezéstörténete*, workshop a Magyar Emlékezhelyek kutatócsoport szervezésében, Debreceni Egyetem, 2016. június 2.
8. *Migráns eszmék. Politikai nyelvek vándorlása a 19. századi Magyarországon*, kutatócsoportunk tagja, Miru György szimpóziumszervezése és -vezetése külső kollégával, Takáts Józseffel együtt, Pécs, VIII. Hungarológiai Kongresszus, 2016. augusztus 23.

2017. február 1. – 2018. január 31.

9. *A reformáció emlékezete a kora újkorban: Protestáns és katolikus értelmezések a 16–18. századi Magyarországon*, Rebakucs-konferencia a Magyar Emlékezhelyek Kutatócsoport, az MTA ITI és számos más társintézmény szervezésében, Debreceni Egyetem, 2017. május 18–20.
10. *A magyar emlékezhelyek hálózatos rendszere*, workshop a Magyar Emlékezhelyek kutatócsoport szervezésében, Debreceni Egyetem, 2017. szeptember 15.

11. A „debreceniség” mintázatai és párhuzamai: Városi identitás és a kulturális emlékezet rétegei a kora újkortól napjainkig, konferencia a Magyar Emlékezhelyek Kutatócsoport szervezésében, Debreceni Egyetem, 2018. január 25–26.

2018. február 1. – 2019. január 31.

12. *Magyar emlékezhelyek: A nemzeti és a lokális emlékezet kérdései*, A hasonló című közös tanulmánykötet összeállításának alapelveit és szempontjait megvitató workshop a Magyar Emlékezhelyek Kutatócsoport szervezésében, Debreceni Egyetem, 2018. április 17.

13. *A nemzeti és lokális emlékezet kérdései: Debrecen irodalmi és építészeti reprezentációi*, workshop a Magyar Emlékezhelyek Kutatócsoport szervezésében, A Debreceni Egyetem Soó Rezső Kutatóháza, Síkfőkút, 2018. november 9–10.

3.) A projekt keretében tartott tudományos előadásaink idegen nyelven és magyarul (külföldi és magyarországi tudományos konferenciákon)

2015. február 1. – 2016. január 31.

1. Fazakas Gergely: *Dialogical Remembrance of the Reformation in Early Modern and Modern Hungary (A Research Report)*, Refo500 Meeting Central and Eastern European Institutions, University of Warsaw, 22 September, 2014. (A tervezett OTKA projektet nemzetközi fórumon reprezentáló előadás a pályázat elnyerését követően, de még az OTKA-ciklus megkezdése előtt valósult meg.)

2. Bódi Katalin: *Image and Imagination: The Changing Role of the Painting from the 19th Century to the Present in the Hungarian National Memory*, (Web)Sites of Memory: Cultural Heritage in the Digital Age, Debreceni Egyetem, 2015. május 28–29.

3. Fazakas Gergely: *A Site of National Heritage? Representations of Protestant Memory in the Memorial Garden of Debrecen*, (Web)Sites of Memory: Cultural Heritage in the Digital Age, Debreceni Egyetem, 2015. május 28–29.

4. Réti Zsófia: *Networks of Memory – Memories of Networks*, (Web)Sites of Memory: Cultural Heritage in the Digital Age, Debreceni Egyetem, 2015. május 28–29.

5. Takács Miklós: *(Web)Sites of Memory: Cultural Heritage in the Digital Age – Conclusion*, (Web)Sites of Memory: Cultural Heritage in the Digital Age, Debreceni Egyetem, 2015. május 28–29.

6. Miru György: *Republikánus szabadság és demokratikus önkormányzat, Kossuth példáján*, Res publica – pro patria – virtus: konferencia a klasszikus és modern republikanizmus és patriotizmus politikai eszmetörténetéről, Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2015. február 6.

2016. február 1. – 2017. január 31.

7. Bódi Katalin: *Peindre la ville, Le romanescque de la ville – Séminaire interdisciplinaire*, Debrecen, 2016. november 17–18.

8. Fazakas Gergely: *A magyar emlékezhelyek hierarchikus és hálózatos rendszere*, A magyar emlékezhelyek rendszere és értelmezéstörténete – workshop, Debreceni Egyetem, 2016. június 2.

9. Miru György: *Politikai nyelvek Wesselényi Miklós Balítéletekről című művében*, Migráns eszmék. Politikai nyelvek vándorlása a 19. századi Magyarországon – VIII. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus, Pécs, 2016. augusztus 23.

-
10. Miru György: *Szabad György és a politikatörténet-írás*, Egy történetírói munkásság historiográfiai kontextusban tudományos konferencia, Budapest, 2016. szeptember 2.
  11. Takács Miklós: *'Unclaimed Belongings' - Rereading Anne Frank's Diary in the Context of Translocality*, Gender, Translocality and the City in post-1945 Literary and Visual Culture konferencia, Debreceni Egyetem, 2016. február 26–27.
  12. Takács Miklós: *Terek és testek holokauszt-túlélő nők önéletírásában (Fahidi Éva: Anima rerum. A dolgok lelke; Sós kávé. Elmeséletlen női történetek)*, VIII. Hungarológiai Kongresszus, Pécs, 2016. augusztus 27.
  13. Takács Miklós: *A temetés mint fordulópont Ady kultuszában*, Egy nemzet gyásza nemcsak leverő: temetések és/vagy újratemetések a nemzeti emlékezetben konferencia, Vaja, 2016. november 11.

2017. február 1. – 2018. január 31.

14. Bódi Katalin: *Az emlékezés nehézségei: A magyar nemzeti festészet útjai a kiegyezés előtt és után, 1867: Történetiség, emlékezet és a politika vizuális nyelve* konferencia, Debreceni Egyetem – MTA TTI, 2017. november 8.
15. Fazakas Gergely: *„Post tenebras lux” – A tudatlanság homályának és a reformáció világosságának nyelvi hagyománya a 16–18. században*, A reformáció emlékezete a kora újkorban – Protestáns és katolikus értelmezések a 16–18. századi Magyarországon konferencia, Debreceni Egyetem, 2017. május 18–20.
16. Fazakas Gergely: *A sötétség és a fény, a vakság és a látás antithetonjai a reformáció idején*, Hitvallás és irodalom konferencia, Debrecen, Debreceni Irodalmi Napok, 2017. november 7.
17. Lapis József: *Kolozsvár-képek a kortárs magyar lírában*, „árdeli tünt Athén” – Kolozsvár-dialógusok: A FISZ és az EMIL irodalmi tanácskozása, Kolozsvár, 2017. május 22.
18. Miru György: *Egy magányos diplomata kapcsolatai. Teleki László az emigrációban*, Diplomata írók, író diplomaták konferencia, Debreceni Egyetem, 2017. október 20.
19. Miru György: *Kultusz és emlékezet között. Kossuth születésének 80. évfordulója*, 1867: Történetiség, emlékezet és a politika vizuális nyelve konferencia, Debreceni Egyetem – MTA TTI, 2017. november 8.
20. Miru György: *The Political Talks Preceding the Settlement, Conflict and Cooperation. 150 years of the Austro–Hungarian Settlement: International Conference*, Budapest, MTA BTK TTI, 2017. november 30. – december 1.
21. Réti Zsófia: *From the illusion of progress to going in circles: the non-existent Hungarian road movie*, IARCEES 41th Annual Conference: Journeys, Írország, Galway, 2017. május 4–6.
22. Takács Miklós: *Trauma, Testimony, Theatricality. On the Dance Performance of the Holocaust Survivor Éva Fahidi*, Bielefeldi Egyetem, 2017. november 29.

2018. február 1. – 2019. január 31.

23. Fazakas Gergely: *Protestáns és katolikus, városi és egyházi térhasználat, A „debreceniség” mintázatai és párhuzamai* konferencia, Debreceni Egyetem, 2018. január 25–26.
24. Fazakas Gergely: *Nemzeti vagy felekezeti ünneplés? A Református Kollégium diákjai és a szabadságharc emlékezete a 19. század második felében*, Történelem és emlékezet konferencia, Debrecen, Déri Múzeum, 2019. február

-
25. Lapis József: *Debrecen-reprezentációk a kortárs magyar irodalomban*, A „debreceniség” mintázatai és párhuzamai konferencia, Debreceni Egyetem, 2018. január 25–26.
  26. Miru György: *Szabad György Kossuth-képe*, Szabad György történetírói munkássága konferencia, Budapest, MTA Filozófiai és Történettudományok Osztálya, 2018. május 17.
  27. Miru György: *Két forradalom és egy békés korszak. Erőszak és politika a dualizmus korában*, Terror: 1918–1919. Forradalmárok, ellenforradalmárok, megszállók tudományos konferencia, Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, 2018. november 22.
  28. Miru György: *Alkotmányossági viták az első népképviselői országgyűlésen*, Rendi országgyűlés – polgári parlament. Érdekképviselő és törvényhozás Magyarországon a 15. századtól 1918-ig konferencia, Eger, Eszterházy Károly Egyetem, 2018. november 29. – december 1.
  29. Takács Miklós: *Trauma, Testimony, Theatricality*, Bielefeldi Egyetem Irodalomtudományi Doktori Iskola, 2018. március.

4.) Kutatócsoportunk eredményeinek társadalmi felhasználása, országos és lokális disszemináció:

1. A Reformáció 500. Emlékév kapcsán több olyan megbízatást kaptunk, melyek betöltéséhez elengedhetetlen volt a kutatócsoportunk eredményeinek felhasználása, alkalmazása.

A kutatásvezető, Fazakas Gergely

- a Magyar Kormány által létrehozott *Reformáció Emlékbizottság Tudományos Munkacsoportjának* tagjaként (2015–2017),
- a *Tiszántúli Református Egyházkerület Reformációi Emlékbizottságának* munkatársaként (2016–2017),
- a „*Debrecen–Európa Kulturális Fővárosa 2023*” pályázat *Tanácsadó Kollégiumában* dolgozott (2017–2018).

E fenti három program keretében a kulturális emlékezetről tartott magyar és angol nyelvű ismertető prezentációkat.

2. Takács Miklós külső munkatársként bekapcsolódott a Holocaust lokális emlékezetét segítő debreceni „*Botlatókő-projekt*”-be. (2017)

3. Kutatócsoportunk együttműködik több intézménnyel, ezek keretében az elmúlt kutatási évben az alábbi népszerűsítő előadások hangzottak el:

2015. február 1. – 2016. január 31.

1. Fazakas Gergely: *A gályarabok emlékezete és a református városi térhasználat Debrecenben*, Debrecen, Méliusz Könyvtár, 2015. március 29.

2016. február 1. – 2017. január 31.

2. Bényei Péter: *Jókai, az 1848/49-es forradalom és szabadságharc emlékezete és Debrecen*, Debrecen, Méliusz Könyvtár, 2016. március 29.

3. Fazakas Gergely: *Debrecen, az irodalmi emlékezet és a városi térhasználat*, Debrecen, Déri Múzeum, Irodalom Háza, 2016. június 8.

4. Takács Miklós: *Az emlékezhely, a generáció és a kulturális trauma fogalmainak lehetséges találkozási pontjai*, Debreceni Egyetem Hatvani István Szakkollégium, 2016. március 2.

2017. február 1. – 2018. január 31.

---

5. Lapis József: „*Ijesztő erőtér*” – *Debrecen és a kortárs magyar líra*, Debrecen, Déri Múzeum, Irodalom Háza, 2017. május 17.

2018. február 1. – 2019. január 31.

6. Lapis József: „*Kányádi csillagai*” – *az irodalmi emlékezetéről*, Sárospataki Református Teológiai Akadémia Kutatók éjszakája programja, 2018. szeptember 21.

7. Bényei Péter: *Író a forradalomban: Jókai Mór és Debrecen, a szabadság őrvárosa*, Debrecen, Méliusz Könyvtár, 2019. január 22.

4. A kutatásaink disszeminációja az egyetemi oktatásban

2015 óta minden tanév őszi félévében egyetemi kurzust hirdettünk *Emlékezhelyek – Műveltségi és poétikai modul* címmel. Az előadók nagyjából a kutatócsoportunk tagjai közül kerültek ki: Bényei Péter, Bódi Katalin, Fazakas Gergely, Réti Zsófia, Száraz Orsolya.